

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/81/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4109212124
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Andrea Szombathová Poláková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2024:4109212124.9

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej a členiek senátu Mgr. Ingrid Vallovej a JUDr. Kataríny Marčekovej, v spore žalobkyne: A. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom C. D. E. XXX, zastúpená: JUDr. Stanislav Jakubčík, advokát, so sídlom Bratislava, Trenčianska 57, proti žalovanej: Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Bratislava, Župné námestie 13, o náhradu škody, o trovách konania, o odvolaní žalobkyne proti uzneseniu Okresného súdu Nitra zo dňa 13. marca 2023 č. k. 12C/106/2009-840 takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v jeho napadnutých výrokoch I. a II. potvrdzuje.

Žalovanej priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým uznesením priznal žalovanej náhradu trov konania, ako aj trov odvolacieho konania a dovolacieho konania v rozsahu 33,32%, ktorú je povinná zaplatiť žalobkyňa s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením (výrok I.). Slovenskej republike priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobkyňi v rozsahu 66,64%, pričom o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením (výrok II.). Slovenskej republike nárok na náhradu trov konania voči žalovanej nepriznal (výrok III.). Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami čl. 4 ods. 1, ods. 2, § 255 ods. 1, ods. 2, § 257, § 262 ods. 1, ods. 2, § 251, § 253 ods. 2, § 470 ods. 2 CSP, § 148 ods. 1 OSP.

1.1. Uviedol, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala od žalovanej viacerých nárokov, konkrétne zaplata sumy 1.363,61 eura titulom náhrady straty na zárobku, sumy 3.302,79 eura titulom náhrady škody vzniknutej zaplatením trov obhajoby, sumy 4.145,19 eura titulom odchodného, sumy 5.181,50 eura titulom peňažného výsluhového dôchodku za obdobie od 01.04.2007 za 25 mesiacov, nemajetkovej ujmy vo výške 165.969,59 eura a vyplácania peňažného výsluhového dôchodku vo výške 207,26 eura mesačne, počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku. Spolu sa tak žalobkyňa domáhala zaplata sumy 179.962,68 eura a vyplácania peňažného výsluhového dôchodku vo výške 207,26 eura mesačne, počnúc právoplatnosťou rozsudku.

1.2. V priebehu trvania sporu boli vo veci vydané viaceré rozhodnutia, právoplatne bola žalobkyňi priznaná suma 1.363,61 eura uplatňovaná titulom náhrady straty na zárobku a suma 33.120 eura titulom nemajetkovej ujmy, vo zvyšnej časti bola jej žaloba zamietnutá. Spolu jej tak bola priznaná suma 34.483,61 eura. Zamietnutá bola žaloba v časti o zaplata sumy 145.479,07 eura a v časti vyplácania peňažného výsluhového dôchodku vo výške 207,26 eura mesačne, počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku.

1.3. Čo sa týka zohľadnenia, resp. nezohľadnenia nároku žalobkyne na výsluhový dôchodok vo výške 207,26 eura mesačne od právoplatnosti rozsudku, uviedol, že ak si strana sporu v jednej žalobe uplatní niekoľko samostatných nárokov, postupuje sa pri rozhodovaní o náhrade trov konania podľa zásad pre priznanie náhrady trov konania pri každom nároku samostatne. Existencia týchto dielčích nárokov je od seba nezávislá; jednotlivé dielčie nároky na náhradu škody sú úplne samostatné, pre účely rozhodnutia o náhrade trov konania, je treba samostatne posúdiť mieru úspechu a neúspechu, zväžiť, či neúspech nebol len v nepatrnej časti, alebo či rozhodnutie o výške plnenia nezáviselo od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, a to samostatne vo vzťahu ku každému nároku osobitne. S poukazom na uvedené tvrdil, že žalobkyňa si v podanej žalobe uplatnila nárok na vyplácania peňažného výsluhového dôchodku vo výške 207,26 eur mesačne, počnúc právoplatnosťou rozsudku, následne v priebehu konania súd pripustil zmenu návrhu na začatie konania, ktorým sa žalobkyňa domáhala z titulu náhrady škody zaplata peňažného výsluhového dôchodku v sume 11.192,04 eura, čo predstavuje sumu vo výške 207,26 eura mesačne od 01. 04. 2007 do 01. 10. 2011.

1.4. Po preskúmaní obsahu spisového materiálu konštatoval, že žalobkyňa, aj žalovaná mali vo veci len čiastočný úspech, každý z nich, konkrétne - podanou žalobou si žalobkyňa uplatnila 6 samostatných nárokov. Žalobkyňa bola úspešná len v dvoch výrokoch, priznaná jej bola suma 1.363,61 eura a nemajetková ujma. Vo zvyšnej časti bola žaloba zamietnutá, a v tejto časti žalobkyňa úspešná nebola. Dospel k nasledovnému výpočtu náhrady trov konania: 6 výrokov = 100% úspech, 1 výrok = 16,66 % úspech, 2 výroky = 33,32 %, úspech žalovanej v 4 výrokoch = 66,64%. Potom žalovaná má nárok na náhradu trov konania vo výške 33,32% (66,64% -33,32 % = 33,32 %). Poukázal aj na znenie vyhlášky č. 655/2004 Z. z., konkrétne ustanovenie § 13 ods. 3, ktoré hovorí o spojení dvoch alebo viacerých vecí a následne výpočte tarifnej odmeny, kde sa hovorí o tom, že pojem vec má ekvivalent s pojmom nárok a znamená takú samostatnosť vymáhateľného práva, ktorá môže fungovať v občianskom súdnom konaní ako samostatný predmet.

1.5. O náhrade trov konania štátu, ktoré vznikli za účinnosti OSP, uviedol, že po 01. 07. 2016 sa rozhoduje podľa výsledku konania podľa § 255, či § 256 CSP v spojení s § 253 CSP a § 470 ods. 2 CSP s tým, že o samotnom nároku rozhodne sudca a o výške súdny úradník. V prejednávanom spore o náhrade trov dôkazu rozhodol s poukazom na pomer úspechu a neúspechu žalobkyne a žalovanej vo veci, a to tak, že žalobkyňa bola v konaní úspešná v rozsahu 33,32%, jej neúspech je 66,64%, preto je povinná v takomto rozsahu nahradiť trovy konania štátu. Slovenskej republike náhradu trov v prospech štátu vo vzťahu k žalovanej nepriznal, pretože zohľadnil skutočnosť, že žalovaná je v pozícii štátu (Slovenská republika).

1.6. K dôvodom hodným osobitného zreteľa na strane žalobkyne uviedol, že účelom ustanovenia § 257 je umožniť súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania zavedením moderačného absolučného práva. Aplikácia ustanovenia § 257 CSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď síce sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania podľa § 255 a nasl. CSP, súd však dôjde k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach na strane strán sporu. Rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 CSP sa nesmie javiť ako neprimeraná tvrdosť voči subjektom konania a nesmie odporovať dobrým mravom.

1.7. Dospel k záveru, že v prejednávanej veci neboli zistené ani v okolnostiach danej veci, ani na strane strán sporu, nároky, ktorých sa žalobkyňa domáhala, neboli v ničom výnimočné, ani na jej strane neboli zistené žiadne výnimočné okolnosti, resp. okolnosti, ktoré žalobkyňa popisuje, že bola v služobnom pomere, že to bola rodinná tradícia, že bola vo väzbe, že bola v tom čase tehotná, na čo nik nebral ohľad, že bola prepustená zo služobného pomeru, atď..., toto všetko bolo zohľadnené v rámci konania v rozhodovaní pri priznaní nemajetkovej ujmy, procesný neúspech žalobkyne vyplýva z neodôvodnenosti uplatnených nárokov žalobkyne, neuniesla v tomto smere dôkazné bremeno. Procesný neúspech žalobkyne súd nepovažoval za neprimeranú tvrdosť zákona pri rozhodovaní o trovách konania a nezistil žiadny dôvod k tomu, aby trovy štátu za v konaní neúspešnú žalobkyňu znášal štát.

2. Žalobkyňa podala odvolanie voči rozhodnutiu súdu prvej inštancie v zákonom stanovenej lehote, v časti, v ktorej ju súd zaviazal na náhradu trov konania v rozsahu 33,32% žalovanej (výrok I.) a v časti, v ktorej ju zaviazal na náhradu trov konania Slovenskej republike v rozsahu 66,64% (výrok

II.). Namietala, že súd pri určení nároku na náhradu trov konania v prospech žalovanej dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci. Namietala, že súd nezohľadnil okolnosti hodné osobitného zreteľa. Tvrdila, že záver súdu o tom, či ide o výnimočný prípad a či sú dané v konkrétnej veci dôvody hodné osobitného zreteľa, musí vychádzať zo starostlivého posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci vrátane posúdenia všetkých pomerov účastníkov. Napriek skutkovým okolnostiam, ktoré sa zdajú, vzhľadom na zákonnú úpravu, pomerne jednoducho preskúmateľné, nemôže súd rozhodnúť bez prihliadnutia na vyšší princíp spravodlivosti, ktorému je v každom súdnom konaní potrebné „podriaďiť“ rozhodovanie vo veci samej. Súdu jednoznačne vždy prislúcha, aby sa zaoberal otázkou, či mechanická aplikácia zákona nemôže priniesť nespravodlivé dôsledky a v prípade, že tomu tak je, aby ju takouto interpretáciou pomocou redukcie "ad absurdum" odmietol a zvolil výklad, ktorý bude v súlade so zmyslom a účelom zákona a ktorý bude racionálny a spravodlivý.

2.1. Poukázala, že bola od roku 1992 v služobnom pomere príslušníka Policajného zboru na MV SR a pracovala na Colnici v Šahách. Bez toho, aby sa dopustila protiprávneho konania, bolo proti nej vznesené obvinenie pre trestné činy prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1 a ods. 2 Trestného zákona spáchaný spolupáchateľstvom a zneužívanie právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Okresný súd v Nitre uznesením sp. zn. 2 Tpr 68/03 zo dňa 05. 07. 2003 rozhodol o jej vzatí do väzby, pričom väzba sa jej počítala od momentu zadržania a obmedzenia osobnej slobody dňa 02. 07. 2003 o 9.30 hod. Vo väzbe strávila 52 dní, pokým bola uznesením Krajskej prokuratúry v Nitre sp. zn. Kv 42/03-327 zo dňa 22. 08. 2003 prepustená na slobodu s odôvodnením, že ďalšie trvanie väzby by bolo vzhľadom na rizikovú graviditu neprimerane prísne. Počas väzby bola prepustená zo služobného pomeru príslušníka PZ. Pokiaľ by trval služobný pomer minimálne do 01. 04. 2007, dosiahla by požadovanú dĺžku služobného pomeru na poberanie výsluhového dôchodku. Poukázala na to, že v žalobe o náhradu škody uviedla, že by jej výsluhový dôchodok bol minimálne vo výške 207,26 eura mesačne a časom by sa valorizoval. Tvrdila, že do úvahy pripadalo odchodné vo výške 4.145,19 eura, ktoré jej nebolo vyplatené. Uviedla, že v čase pobytu vo väzbe bola tehotná a jej gravidita bola riziková, čo potvrdzujú aj lekárske správy. Pobyt v takom prostredí a celkový stres a strach z výsledkov trestného stíhania zanechali na nej a následne aj na jej novonarodenom dieťati trvalé stopy. Ako vyplýva z lekárskej správy a röntgenovej snímky, dcéra, narodená dňa XX. XX. XXXX, sa narodila bez obličky. Počas pobytu vo väzbe bola odlúčená od svojho vtedy dvojročného maloletého syna, ktorý sa s odlúčením od matky vyrovnával veľmi ťažko, trpel panickým strachom zo straty matky a musel navštevovať všeobecnú lekárku MUDr. Forbachovú v Želiezovciach. Od prepustenia z väzby nemala žiadny príjem, okrem materského príspevku a všetky výdavky si musela hradíť sama. Peniaze, ktoré žalobkyňa dostala ako odškodné po rokoch súdneho konania, ani zďaleka nepokryli jej výdavky a dlžoby, ktoré jej vznikli od roku 2003, kedy jej bolo vznesené obvinenie. V čase podania žaloby o náhradu škody žiadala priznať nárok pre zvoleného obhajcu podľa dohody medzi advokátom a klientom, pretože výška odmeny nebola regulovaná. Poukázala na rozhodnutie NS SR zo dňa 27. 10. 2005 sp. zn. 3Cdo 175/2005, ktorého časť citovala. Navrhla rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušiť a žalovanej a Slovenskej republike nárok na náhradu trov konania nepriznať z dôvodu okolností hodných osobitného zreteľa.

3. Žalovaná sa vyjadrila k odvolaniu žalobkyne písomným podaným. Uviedla, že sa plne stotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie. Uznesenie obsahuje vyčerpávajúce odôvodnenie, tak vo vzťahu k súdom zistenému skutkovému stavu, ako aj vo vzťahu k právnemu posúdeniu tohto stavu vedúcemu súd prvej inštancie k neaplikovaniu § 257 CSP a rozhodnutiu o trovách konania podľa úspechu strán v spore, a tento postup nemožno považovať za nepreskúmateľný, či nedostatočne odôvodnený. Po oboznámení sa s obsahom odvolania žalobkyne konštatovala, že odvolanie žalobkyne je zmätočné a nedostatočne odôvodnené a napíňa dôvod pre odmietnutie odvolania v zmysle § 386 písm. d) CSP. Rovnako zmätočná je celá argumentácia, ktorú žalobkyňa v odvolaní prezentuje, keď aplikácia § 257 CSP (ktorej sa domáha) sa podľa jej názoru nemôže vzťahovať na výrok II., ktorým bolo rozhodnuté o nároku štátu na náhradu trov konania. Žalobkyňa v ďalšej časti svojho odvolania replikuje svoju argumentáciu z jej odvolania zo dňa 17. 08. 2021. Zastala názor, že na aplikáciu ustanovenia § 257 CSP v danom prípade nie sú dané dôvody, pretože súd prvej inštancie v bode 11. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia správne, zákonne a vyčerpávajúco vysvetlil, prečo v uvedenom prípade nie sú splnené podmienky na aplikáciu tohto ustanovenia. Musí však ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach na strane strán sporu. Citovala nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 168/2018. I keď žalobkyňa nemožno

uprieť úprimnú snahu zdôvodniť jej presvedčenie o tom, že by nemala byť „sankcionovaná“ za procesný neúspech v konaní o náhradu škody proti štátu, ktorého orgány zasiahli do základných práv žalobkyne, vylúčenie aplikácie zásady úspechu pri rozhodovaní o trovách konania nie je v tomto prípade na mieste. Z výsledku sporu je však zrejmé, že žalobkyňa v konaní neunesla dôkazné bremeno v podstatnej časti žalobou tvrdeného a požadovaného nároku na náhradu majetkovej škody. Procesný neúspech žalobkyne v konaní teda vychádza výlučne zo zjavnej nedôvodnosti a neprímeranosti nárokov, ktorých sa svojou žalobou domáhala. Za takéhoto stavu však nemožno tento procesný neúspech žalobkyne v konaní a z neho vyplývajúce právo na náhradu trov konania podľa § 255 ods. 2 CSP považovať za neprímeranú tvrdosť zákona voči žalobkyni, čo je jedným zo základných predpokladov pre vylúčenie aplikácie zásady úspechu pri rozhodovaní o náhrade trov konania a rozhodnutie o nepriznaní práva na náhradu trov procesne úspešnej strane sporu podľa § 257 CSP. Zastala názor, že len samotný predmet konania a povaha veci, ako ani vyšší princíp spravodlivosti, či zásada právnej istoty nemôže byť tým osobitným dôvodom hodným osobitného zreteľa, ktorý by mal naplňovať funkciu korekcie neprímerane prísneho rozhodnutia pri aplikácii § 255 CSP, a preto rozhodnutie súdu prvej inštancie o tejto otázke je zákonné a správne. Navrhla rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdiť ako vecne správne.

4. Žalobkyňa sa vyjadrila k podaniu žalovanej písomným podaním. Uviedla, že vo svojich podaniach poukazuje na zložitnosť celého problému, na svoju životnú situáciu, do ktorej sa dostala nie svojou vinou, a napriek tomu, že bolo právoplatne voči nej zastavené trestné konanie Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom spravodlivosti SR, nie je schopná a ochotná adekvátne sa ospravedlniť za zničený život a kariéru. Podľa jej názoru, súd prvej inštancie v rámci uznesenia sp. zn. 12C/106/2009 zo dňa 13. 03. 2023 nepostupoval v zmysle právneho názoru KS v Nitre v uznesení sp. zn. 6Co/73/2021-817 zo dňa 15. 12. 2022 a žiadala rozhodnutie súdu prvej inštancie zmeniť a žalovanej nepriznať náhradu trov konania.

5. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané stranou sporu v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359, § 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spíňa náležitosti § 363 CSP, viazaný dôvodmi a rozsahom odvolania (§ 379, § 380 CSP), viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) vec prejednal. Dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné a napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

6. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

7. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa sa žalobou zo dňa 28. 05. 2009, podanou v zmysle zák. č. 58/1969 Zb., domáhala náhrady škody a nemajetkovej ujmy na tom základe, že uznesením vyšetrovateľa Krajského úradu justičnej polície PZ v Nitre č. KÚJP-17/OVVK-2003-SY zo dňa 01. 07. 2003 bolo proti nej vznesené obvinenie pre trestné činy prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1, 2 Trestného zákona a zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) Trestného zákona Okresný súd uznesením zo dňa 05. 07. 2003 sp. zn. 2 Tpr/68/03 rozhodol o jej vzatí do väzby, v ktorej bola 52 dní. Jej trestné stíhanie bolo napokon zastavené uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR zo dňa 18. 01. 2008 sp. zn. VII Gv 117/04-114 z dôvodu, že skutok nespáchala.

7.1. Súd prvej inštancie vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 12C/106/2009-386 zo dňa 27. 06. 2012 a uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni titulom náhrady škody za trovy obhajoby sumu 3.302,79 eura, titulom náhrady škody za stratu na zárobku sumu 1.363,61 eura a titulom nemajetkovej ujmy sumu 33.120,- eur, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšnej časti súd žalobu zamietol. Proti tomuto rozsudku sa odvolali strany sporu, žalobkyňa v časti, v ktorej jej bola priznaná nemajetková ujma vo výške 33.120,- eur a v časti, v ktorej bola žaloba zamietnutá, žalovaná v časti, v ktorej bola žalobkyni priznaná náhrada za trovy obhajoby vo výške 3.302,79 eura a do výroku, ktorým bola žalobkyni priznaná nemajetková ujma vo výške 33.120,- eur. O odvolaniach rozhodol Krajský súd v Nitre rozsudkom č. k. 6Co/168/2012-459 zo dňa 25.09.2013, ktorý rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti týkajúcej sa trov obhajoby vo výške 3.302,79 eura zrušil a vec mu v tejto časti vrátil na ďalšie konanie, odvolacie konanie o odvolaní žalobkyne v časti týkajúcej sa zaplata nemajetkovej ujmy vo výške 33.320,- eur zastavil, v časti týkajúcej sa zaplata nemajetkovej ujmy vo výške 33.120,- eur a v zamietajúcej časti rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Najvyšší súd v dôsledku podaného mimoriadneho dovolania Generálneho prokurátora proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č.

k. 6Co/168/2012-459 zo dňa 25. 09. 2013 a Okresného súdu Nitra 12C/106/2009-386 zo dňa 27. 06. 2012, svojim uznesením zo dňa 19. 11. 2015 č. k. 3 MCdo/17/2014 mimoriadne dovolanie odmietol.

7.2. Predmetom ďalšieho konania tak zostal len nárok žalobkyne na náhradu škody za vyplatené trovy obhajoby, o ktorých rozhodol súd prvej inštancie rozsudkom č. k. 12C/106/2009-530 zo dňa 15. 10. 2014. Týmto rozsudkom bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu škody titulom obhajoby vo výške 3.302,79 eura. Krajský súd v Nitre v dôsledku podaného odvolania žalovanou, svojim rozsudkom zo dňa 31. 01. 2017 č. k. 6Co/7/2016-620 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. V dôsledku podaného dovolania žalovanou, NS SR uznesením zo dňa 19. 03. 2018 č. k. 3Cdo/198/2017-655, napadnutý rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 31. 01. 2017 č. k. 6Co/7/2016-620 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd v Nitre v ďalšom konaní o podanom odvolaní rozhodol rozsudkom zo dňa 27. mája 2019 č. k. 6Co/83/2018-667, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 15. októbra 2014 č. k. 12C/106/2009-530 zmenil tak, že žalobu zamietol. Proti tomuto rozhodnutiu podala žalobkyňa dovolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd SR uznesením zo dňa 26. mája 2021 č. k. 1Cdo/74/2021-714 tak, že odvolanie odmietol.

7.3. Následne súd prvej inštancie rozhodol uznesením č. k. 12C/106/2009-733 zo dňa 19. 07. 2021 tak, že priznal žalobkyni náhradu trov konania a dovolacieho konania v rozsahu 46,40%, ktorú bola povinná zaplatiť žalovaná. Slovenskej republike priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni v rozsahu 26,80% a voči žalovanej v rozsahu 73,20%. Proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie sa odvolala žalobkyňa voči výroku I. a II. a žalovaná voči III. výroku. Krajský súd v Nitre rozhodol uznesením č. k. 6Co/73/2021-817 zo dňa 15. 12. 2022 tak, že rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Súd prvej inštancie rozhodol napadnutým uznesením.

8. Podľa § 251 CSP, trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

9. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

10. Podľa § 257 CSP, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

11. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky je aj to, že účastník konania, ktorý v konaní, spravidla v spore, uspel, má, zásadne, právo na to, aby sa mu nahradili všetky trovy, ktoré zaplatil vo vecnej súvislosti s uplatnením tohto základného práva. Ak sa chce súd odchýliť od tohto pravidla, musí vychádzať zo zákona a túto odchýlku aj náležite odôvodniť, inak porušuje základné právo na súdnu ochranu dotknutého účastníka.

12. Zmyslom a účelom náhrady trov konania v konaní pred všeobecným súdom je poskytnúť úspešnej strane alebo strane, ktorej to priamo priznáva zákon, náhradu tých trov konania, ktoré vo vecnej a časovej súvislosti s konaním musela alebo bude musieť nepochybne zaplatiť, pričom by ich nemusela zaplatiť, ak by tu nebolo konanie pred všeobecným súdom. Výnimky z tohto pravidla musí ustanoviť zákon (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 Ústavy). Aj tieto výnimky sa musia uplatňovať len za splnenia všetkých zákonom ustanovených podmienok a skôr reštriktívne, napríklad takou výnimkou je nepriznanie náhrady trov konania podľa § 257 CSP.

13. Ustanovenie § 255 ods. 1 CSP vyjadruje základnú zásadu uplatňujúcu sa pri náhrade trov konania. Strana sporu, ktorá v spore uspela, má nárok na náhradu trov tohto konania. Súd v takomto prípade uplatní zásadu zodpovednosti za výsledok (zásadu úspechu). Táto zásada sa však vzťahuje iba na sporové konanie. Nárok na náhradu trov konania má len strana sporu voči inej strane konania. Nedá sa však vylúčiť takýto nárok aj voči intervenientovi alebo inému subjektu sporového konania. Nároky na náhradu trov konania možno priznať alebo povinnosť na ich náhradu možno uložiť procesnému nástupcovi pôvodnej strany aj za časť konania, ktorá predchádzala tejto zmene subjektov. Základným meradlom pre nárok na náhradu trov je teda miera procesného úspechu vo veci. Podľa toho sa najprv určuje pomer úspechu či neúspechu vo veci, a až keď došlo k pomernému rozdeleniu náhrady, vypočítajú sa skutočne vynaložené náklady, a to u tej strany, ktorej úspech bol vyšší a má teda nárok na ich náhradu.

14. Účelom ustanovenia § 257 CSP je umožniť súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania zavedením moderačného absolučného práva. Toto ustanovenie je výrazom skutočnosti, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kazuistický, aby postihol celú rozmanitosť života, právo sa dotvára sudcovským výkladom v medziach ustanovených všeobecnými podmienkami uvedenými v zákone, za splnenia ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru o náhrade trov konania, než by plynul z použitia všeobecných zásad náhrady trov konania.

15. V sporovom konaní sa povinnosť nahradiť trovy konania spravuje predovšetkým zásadou úspechu v konaní. Aplikácia ustanovenia § 257 CSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď síce sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania podľa § 255 a nasl. CSP, súd však dôjde k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach u strán sporu. Uplatnenie tohto osobitného kritéria na nepriznanie náhrady trov konania prichádza do úvahy len výnimočne, a preto sa musí vykladať prísne reštriktívne. Rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 CSP sa nesmie javiť ako neprimeraná tvrdosť voči subjektom konania a nesmie odporovať dobrým mravom. Výnimočnosť môže spočívať v okolnostiach danej veci, ale aj v okolnostiach na strane niektorej strany sporu. Dôvody hodné osobitného zreteľa sa skúmajú vždy u strany konania povinnej plne alebo čiastočne nahradiť trovy konania. Do úvahy treba brať tiež také okolnosti, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nároku a prihliadnuť i na postoj strán sporu v konaní. Tieto dôvody, inak pomerne jasne vymedzené stabilizovanou judikatúrou, spôsobujú čiastočný alebo úplný zánik práva na náhradu trov konania u čiastočne alebo úplne úspešnej strany sporu.

16. Ďalšou zo skupín prípadov, v ktorých aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy, sú prípady charakteristické sociálnym aspektom, ktorý vystupuje do popredia vtedy, keď povinná strana sporu nemôže uhradiť náhradu trov konania z dôvodov, ktoré sama nezavinila, alebo ich môže uhradiť len s veľkými ťažkosťami. V takýchto prípadoch súd zohľadňuje osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery oboch strán, prihliada na postoj strán v konaní a prípadne iné okolnosti a môže dospieť k záveru o úplnom nepriznaní trov konania úspešnej strane alebo o nepriznaní čiastočnom, a to práve s ohľadom na intenzitu preukázaných dôvodov hodných osobitného zreteľa (uznesenie Ústavného súdu SR z 08. 12. 2011 sp. zn. II. ÚS 563/2011-14). Je teda potrebné skúmať pomery nielen toho, koho by postihovala povinnosť nahradiť trovy, ale aj toho, ktorého majetková sféra by bola použitím výnimočného ustanovenia dotknutá.

17. Judikatúra taktiež konštatovala, že toto ustanovenie nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvoľe), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvlášťne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť. Ustanovenie preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnuť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. 01. 2010 sp. zn. 2 M Cdo 17/2009).

18. Odvolací súd, preskúmajúc dôvodnosť podaného odvolania žalobkyne, dospel k rovnakému záveru ako súd prvej inštancie o priznaní náhrady trov konania žalovanej v rozsahu 33,32%. Žalobkyňa bola úspešná len v dvoch výrokoch, priznaná jej bola suma 1.363,61 eura a nemajetková ujma. Vo zvyšnej časti bola žaloba zamietnutá, a v tejto časti žalobkyňa úspešná nebola. Súd prvej inštancie preto správne postupoval pri výpočte náhrady trov konania, keď po odrátaní miery úspechu žalovanej (66,64 %) od miery úspechu žalobkyne (33,32 %) ju zaviazal na náhradu trov konania v rozsahu 33,32 %. Súd prvej inštancie v zmysle zákona preskúmal i podmienky aplikácie § 257 CSP na oboch sporových stranách, teda na strane žalobkyne, ako aj na strane žalovanej. Pri skúmaní týchto podmienok súd skúmal okrem sociálneho aspektu na strane žalobkyne aj postoj strán v konaní. Vyhodnotiac všetky súdu dostupné skutočnosti v danom prípade by nebolo spravodlivé pripraviť v spore úspešnú žalovanú o nárok na náhradu trov konania z dôvodov uvádzaných žalobkyňou v odvolaní, pretože tieto dôvody súd zohľadnil v rámci rozhodovania vo veci samej, keď žalobkyňu priznal náhradu nemajetkovej ujmy v sume 33 120,- eur. Súd prvej inštancie správne uviedol, že procesný neúspech žalobkyne nepovažoval za neprimeranú tvrdosť zákona pri rozhodovaní o trovách konania a nezistil žiadny dôvod k tomu, aby trovy štátu za neúspešnú žalobkyňu znášal štát. Uplatnenie dôvodov hodných osobitného zreteľa na nepriznanie náhrady trov konania prichádza do úvahy len

výnimočne, no v predmetnom spore uvádzaná opodstatnená výnimočnosť a neprimeraná tvrdosť absentuje. Odvolací súd neodopiera žalobkyni právo na spravodlivý súdny proces, no v konaní je potrebné náležite argumentovať tvrdeniami a dôkazmi podstatnými pre rozhodnutie vo veci samej, a nie opakovane argumentovať dôvodmi podania žaloby aj v súvislosti s nárokom na náhradu trov konania, pretože zbytočne predlžujú konanie a navyšujú trovy. Žalobkyňa v konaní opätovne, rovnako ako v predchádzajúcom odvolaní, namietala rovnaké námietky a tvrdenia, ktoré viedli len k navyšovaniu trov konania a boli nedôvodné.

19. Na základe uvedeného odvolací súd konštatuje, že žalobkyňa žiadne dôvody, ktoré by odôvodňovali iný výrok o náhrade konania, neuviedla a nepreukázala, preto odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti (výrok I. a II.) ako vecne správne potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP.

20. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že ich náhradu priznal v odvolacom konaní úspešnej žalovanej voči žalobkyni. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).